1. **ชื่อโครงการ** การป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นในทุเรียน

2. **หัวหน้าโครงการ** เกรียงไกร จำเริญมา

คณะผู้ดำเนินงาน ศรุต สุทธิอารมณ์ ศรีจำนรรจ์ ศรีจันทรา
พิเชฐ เชาวน์วัฒนวงศ์ วิภาดา ปลอดครบุรี สัญญาณี ศรีคชา

3. **ระยะเวลาโครงการ** ตุลาคม 2547-มิถุนายน 2549

4. **งบประมาณ** 750,080 บาท

5. **บทคัดย่อ**

เพื่อศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน มีการสำรวจด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นในทุเรียนทุกแหล่งปลูก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นด้วงบ่าหนามจุดนูนดำ (*Batocera rufomaculata* De Geer) ด้วงหนวดยาวชนิดนี้จับคู่ผสมพันธุ์และวางไข่ในเวลากลางคืน มีพฤติกรรมชอบวางไข่ซ้ำบนต้นเดิม ไข่มีลักษณะยาวรีคล้ายเมล็ดข้าวสารสีขาวขุ่น ระยะไข่ 7-14 วัน หนอนที่ฟักใหม่สีขาวครีม เริ่มกัดกินไชชอนใต้เปลือกไม้ และถ่ายมูลออกมาเป็นขุยไม้ติดอยู่ภายนอกเป็นระยะๆ ตามเส้นทางที่หนอนไชชอนอยู่ใต้เปลือกไม้ ระยะหนอน 280 วัน จากนั้นเริ่มเจาะเข้าเนื้อไม้แข็ง หดตัวและเข้าดักแด้ จากระยะเริ่มหดตัวจนออกเป็นตัวเต็มวัยใช้เวลา 24-29 วัน และพักอยู่ในโพรงดักแด้ 7-8 วัน จึงเจาะออกสู่ภายนอกเป็นตัวเต็มวัย ในสภาพห้องปฏิบัติการตัวเต็มวัยมีระยะ 82 วัน สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาวในระยะหนอน พบ Imidacloprid (Confidor 100SL 10%SL) Acetamiprid (Molan 20%SP) และ Thiametoxam (Actara 25%WG) อัตรา 30 มิลลิลิตร 30 และ 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ตามลำดับ ให้ผลดีในการป้องกันกำจัด ส่วนการทดสอบประสิทธิภาพสารป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาวในระยะไข่ พบว่า สารที่ให้ผลดีที่สุด คือ Dinotefuran (Starkle 10%WP) อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร โดยมีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดไข่ด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นในทุเรียนได้เพียง 64.9 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ไส้เดือนฝอย *Steinernema carpocapsae*, *S.glaseri* และ *S. riobrave* อัตรา 1,000-4,000 ตัวต่อมิลลิลิตร ทำให้หนอนด้วงหนวดยาวตายเพียง 14.5-53.0 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น จึงไม่คุ้มที่จะแนะนำให้พ่นสารฆ่าแมลงป้องกันกำจัดด้วงหนวดยาวในระยะไข่ และพ่นไส้เดือนฝอยกำจัด จากการทดสอบจริงในสภาพสวน ซึ่งต้นทุนทุเรียนถูกทำลายรุนแรงจนเกษตรกรทิ้งสวน โดยพ่นด้วย Imidacloprid อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ชุ่มเฉพาะบริเวณต้นและกิ่งขนาดใหญ่จำนวน 2 ครั้ง ห่างกัน 2 สัปดาห์ คิดเป็นค่าสารฆ่าแมลง 33 บาทต่อต้น พร้อมติดตามและเฝ้าระวังการระบาดเป็นระยะๆ พบว่า ต้นทุเรียนสามารถฟื้นคืนสภาพดีจนเป็นที่พอใจของเกษตรกร

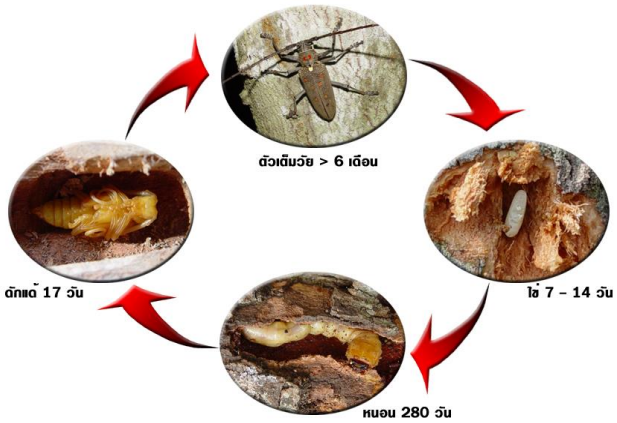

วงจรชีวิตของด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช